

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) คือ สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ทุกคนมีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดไม่สามารถถ่ายโอนให้กับบุคคลอื่นหรือแบ่งแยกด้วยเรื่องเพศ อายุ สีผิว ฐานะ และเขตแดนได้ ดังนั้นมนุษย์ที่อยู่ในสังคมทุกคนจะได้รับสิทธิ เสรีภาพ ดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ สิทธิดังกล่าวทำให้มนุษย์ได้รับเกียรติและถูกให้คุณค่าในตัวบุคคลอันนำมาสู่การปฏิบัติต่อกันด้วยวิธีการที่เหมาะสม แต่สำหรับผู้ค้ามนุษย์หรือขบวนการค้ามนุษย์นั้นนอกจากจะไม่เคารพในสิทธิเหล่านี้แล้วยังกระทำการแสวงหาประโยชน์จากมนุษย์ที่อ่อนแอกว่าด้วยวิธีการอันโหดร้าย คือ หลอกลวง บังคับ ข่มเหง ทำร้ายร่างกายและจิตใจ มีการกักขังให้เหยื่อไร้สิทธิเสรีภาพ กล่าวได้ว่าการค้ามนุษย์เป็นการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง (Violating Human Rights) เพราะมนุษย์ถูกลดคุณค่าลงให้เป็นสิ่งของเพื่อใช้สำหรับซื้อขาย มีการให้มูลค่า แต่ไร้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นมาจากความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา คนไม่มีอาชีพและรายได้ที่เพียงพอ ก่อให้เกิดลักษณะคนจนจนมากขึ้น และขณะเดียวกันคนรวยก็รวยมากขึ้น (The rich richer, The poor poorer) ทั้งนี้เป็นผลประโยชน์และอำนาจในการจัดสรรทรัพยากรทางสังคมที่มักจะตกอยู่ในมือของคนรวย ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสอย่างเห็นได้ชัด คนที่มีอำนาจกลับขาดคุณธรรมและมักจะแสวงหาผลประโยชน์เข้าตนเองหรือกลุ่ม

การขาดความตระหนักรู้ถึงความเดือนร้อนของผู้อื่นนี้ ก่อให้เกิดการทำลายคุณค่าหรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ขึ้น เช่นเดียวกับขบวนการค้ามนุษย์ที่ผู้มีอำนาจเหนือกว่ามักจะแสวงหาประโยชน์จากเพื่อนมนุษย์ที่อ่อนแอกว่าด้วยวิธีต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนมีและควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีความอ่อนแอ ประกอบกับปัจจัยตัวบุคคลและครอบครัวยากจนมีหนี้สิน มีค่านิยมกตัญญูกตเวที มีพฤติกรรมเลียนแบบสังคมมีค่านิยมการแข่งขันกันทางวัตถุนิยมในชุมชน และครอบครัวผลักดันให้ออกไปทำงานสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับครอบครัวจึงทำให้มนุษย์กลายเป็นสินค้าและถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบต่างๆ เช่น การบังคับค้าประเวณี การบังคับแรงงานและบริการ ขอตาน การผลิตสื่อลามก การค้าอวัยวะ การเอาคนเป็นทาส เป็นต้น (รุ่งนภา เทพภาพ, 2550: 2)

ด้วยรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากมนุษย์ดังกล่าว จึงทำให้การค้ามนุษย์ไม่ได้มีวงจำกัดเฉพาะประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น หากแต่ขยายเป็นเครือข่ายกลุ่มผู้แสวงหาผลประโยชน์ทั้งในประเทศและข้ามชาติ สำหรับประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ 3 สถานะ คือ สถานะประเทศต้นทาง โดยมีการแสวงหาประโยชน์จากผู้อื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ขณะเดียวกันมีสถานะเป็นประเทศปลายทาง คือ มีการค้าบุคคลจากต่างประเทศ และสถานะเป็นประเทศทางผ่าน คือ ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพื่อส่งออกไปยังประเทศอื่น ความรุนแรงของปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทยนั้น ถือได้ว่ามีความรุนแรงมาก โดยเฉพาะการค้ามนุษย์ในรูปแบบของการบังคับค้าประเวณี

มีนักวิชาการที่ศึกษาเรื่อง“Sex Slaves the Trafficking of Women in Asia” ได้แสดงทัศนะต่อประเทศไทยว่า ไทยมีชื่อเสียงในฐานะช่องโลก มีตลาดภายในใหญ่หมื่นห้า ที่ผู้บริโภคหลักเป็นชาวไทยแล้วยังมีลูกค้าต่างชาติที่ร่ำรวยจำนวนหนึ่งบินมาจากทั่วทุกมุมโลกเพื่อมาซื้อเซ็กซ์กับเด็กและสาวไทยเป็นครั้งคราว ความต้องการสินค้าเนื้อสดราคาถูกอยู่ในเกณฑ์สูงจึงดึงดูดหญิงจากแถบลุ่มแม่น้ำโขง โดยเฉพาะพม่า เขมร และจีนตอนใต้ ให้เข้ามาพร้อมกับหญิงไทยคอยให้บริการชายไทยและต่างประเทศ (Louise Brown, 2547 อ้างถึงใน รุ่งนภา เทพภาพ, 2550)

จากสถานการณ์การค้ามนุษย์เด็กและหญิงดังกล่าว ประเทศไทยจึงมีพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น ร่วมกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก โดยการทำปฏิญญา อนุสัญญา พิธีสารต่างๆ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รวมถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) สิทธิเสรีภาพที่ทุกคนจะได้รับอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่บังคับให้เป็นทาส หรือถูกค้าเป็นทาส และมีสิทธิความปลอดภัยทางสังคม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งกล่าวถึงสิทธิพื้นฐานของเด็กที่จะมีชีวิต(Right to life) ได้รับการปกป้อง (Right to Protected) ได้รับการพัฒนา (Right to be Developed) และสิทธิที่จะได้มีส่วนร่วม (Right to Participate) พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ ปี พ.ศ.2545 อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) พิธีสารการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยเฉพาะหญิงและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Woman and Children) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW) ญัตติอาเซียนกับอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบการค้ามนุษย์ภายในภูมิภาคอาเซียน (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2551: 3)

ประเทศไทยและภาคีเครือข่ายระหว่างประเทศร่วมกันหาแนวทางป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ภายในประเทศและระหว่างประเทศ ส่งผลให้ในปี 2558 พลตำรวจเอกอดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ภายในประเทศอีกครั้ง ก่อนนำมาสู่การวางกรอบนโยบายเร่งด่วน 8 ด้าน ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความสำคัญและพยายามแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โดยเร่งด่วน คือ มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านกลไกคณะกรรมการระดับชาติ ป้องกันกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เกิดเป็นผู้เสียหาย เพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหาย จัดหาที่พัก ปรับปรุงและจัดระบบสถานคุ้มครอง ทั้ง 8 แห่ง ให้มีมาตรฐานและความปลอดภัย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558) และจากการขับเคลื่อนงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามกลไกระดับต่าง ๆ ส่งผลให้มีการจับกุมดำเนินคดีผู้ค้ามนุษย์และให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวนมาก ทำให้พบว่า ในปี 2558 ประเทศไทยมีจำนวนคดีการค้ามนุษย์ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ 1.รูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากทางเพศจำนวน 222 คดี พฤติการณ์ทางคดีมีการเปิดสถานบริการในลักษณะอื่น ๆ บังหน้า เช่น ร้านคาราโอเกะขนาดเล็ก ร้านนวดแผนโบราณ ร้านนวดสปาโดยมีการแอบแฝงขายบริการทางเพศ ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงชาวไทยและชาวลาว อายุต่ำกว่า 18 ปี 2. รูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน จำนวน 47 คดี เป็นคดีค้ามนุษย์โดยการบังคับใช้แรงงานในเรือประมงจำนวน 11 คดี เนื่องจากการทำประมงโดยมากไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายการบังคับใช้แรงงานบนเรือประมงจึงยากต่อการดำเนินคดี ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมาร์ อายุเกินกว่า 18 ปี และ 3.

การค้ามนุษย์ในรูปแบบการนำคนมาขอทาน จำนวน 11 คดี ผู้เสียหายส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายพร้อมกับบิดามารดาหรือญาติพี่น้องและถูกบิดามารดาหรือบุคคลอื่นที่รู้จักกันในภายหลังในประเทศไทย ชักจูงแนะนำให้ไปขอทานบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นเด็กชายชาวกัมพูชาที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์, 2558) จากการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์เจ้าหน้าที่จึงสามารถเข้าช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากค้ามนุษย์ได้ รวมทั้งสิ้น 522 คน เป็นชาย 137 คน และหญิง 385 คน แยกจำนวนตามสัญชาติ พบว่าผู้เสียหายคนไทยจำนวน 292 คน ส่วนใหญ่ถูกแสวงประโยชน์จากการบริการทางเพศผู้เสียหาย ชาวลาวจำนวน 108 คน ถูกแสวงหาประโยชน์จากการบริการทางเพศ ผู้เสียหายชาวเมียนมาร์ จำนวน 89 คน ถูกแสวงหาประโยชน์จากการใช้แรงงานในภาคประมงและอุตสาหกรรม ผู้เสียหายชาวกัมพูชาจำนวน 27 คน ถูกแสวงหาประโยชน์จากการใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมหรือโรงงาน และผู้เสียหายสัญชาติอื่นๆจำนวน 6 คน

ด้วยสถานการณ์ค้ามนุษย์ในประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น สหรัฐอเมริกาได้รายงานสถานการณ์ค้ามนุษย์ประจำปี 2558 (TIP Report, 2015) ที่วอชิงตัน ดีซี เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2558 ระบุว่าประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กที่เป็นเป้าหมายของการบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์เพื่อการค้าประเวณี ทั้งนี้ประมาณการว่ามีแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยราว 3-4 ล้านคน ส่วนมากมาจากประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น พม่า ลาว และกัมพูชา นอกจากนี้ยังเชื่อว่า แรงงานข้ามชาติเหล่านี้บางส่วนถูกบังคับ ชูเชื้อ หรือหลอกลวง ให้เข้าสู่กระบวนการค้าแรงงาน หรือการค้าแรงงานทางเพศ มีรายงานว่าแรงงานที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์เหล่านี้จำนวนมากถูกกดขี่อยู่ในกิจการประมงเพื่อการค้า อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง โรงงาน และแรงงานในบ้าน โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กจากประเทศไทย ลาว เวียดนาม และพม่า ตกเป็นเป้าหมายของการค้ามนุษย์ทางเพศในประเทศไทย อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นประเทศทางผ่านของเหยื่อจากจีน เวียดนาม บังกลาเทศ และพม่า เพื่อการค้ามนุษย์ทางเพศหรือแรงงานบังคับในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ รัสเซีย เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปตะวันตก(คณะกรรมการสิทธิการต่างประเทศ, 2558)

สำหรับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีภูมิประเทศติดกับทะเลอ่าวไทยมีท่าเทียบเรือและอุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่ ด้วยเหตุนี้แรงงานในกลุ่มภาคประมงและแรงงานภาคบริการจึงมีอัตราสูง จากสถิติการขึ้นทะเบียนแรงงานในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่า แรงงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง มีจำนวนมากสุดถึง 94,707 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 ชายมีสัดส่วนสูงกว่าหญิง คือ ชาย 53,008 คนคิดเป็นร้อยละ 31.67 ของผู้มีงานทำหญิง 41,699 คน ร้อยละ 31.42 รองลงมา คือ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้า และตลาดมีจำนวน 66,867 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 22.28 โดยหญิงมีสัดส่วนสูงกว่าชายร้อยละ 27.13 และชายร้อยละ 18.43 (สำนักแรงงานจังหวัดปัตตานี, 2558) จากสถานการณ์แรงงานของพื้นที่ปัตตานี ส่งผลให้ภาคเศรษฐกิจมีการแข่งขันสูงและส่งผลกระทบต่อสังคมด้านอื่น ๆ ตามมา โดยเฉพาะแรงงานภาคประมงและแรงงานภาคบริการ มักจะเป็นการจ้างงานนอกระบบ รับจ้างรายวัน และไม่มีสวัสดิการให้กับลูกจ้าง จึงทำให้แรงงานกลุ่มนี้มีความเสี่ยงสูงต่อการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ เนื่องจากสภาพการจ้างงานมีการเอาเปรียบในเรื่องค่าตอบแทนที่ไม่เป็นธรรม การถูกทำให้เป็นหนี้ผูกพัน ถูกบังคับให้ทำงานล่วงเวลา ขาดอิสรภาพและไม่มีวันพักผ่อน ส่งผลให้แรงงานกลุ่มนี้ต้องการตกเป็นเหยื่อในขบวนการ

การคุ้มครอง จากสถิติผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เข้าสู่กระบวนการ ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครอง สวัสดิภาพระหว่าง พ.ศ. 2555-2558 พบว่า มีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในรูปแบบแรงงานทาสใน เรือประมงมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมาเป็นรูปแบบการบังคับค้าประเวณี มีจำนวน 6 คน (ศูนย์ ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานี, 2558: 9) ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการดำเนินงานคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานี

ประจำปี	วิธีการแสวงหาประโยชน์	สัญชาติ	ชาย	หญิง	จำนวนทั้งสิ้น
2555	- การค้าประเวณี	ไทย	-	3	8
	- การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (ประมง)	ไทย, ลาว	5		
2556	- การค้าประเวณี	ไทย	-	1	6
	- การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (ประมง)	ไทย	1	-	
	- การบังคับใช้แรงงาน (ทำสวน)	โรฮิงจา	4	-	
2557	- การบังคับค้าประเวณี	ไทย	-	1	3
	- การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (ประมง)	ไทย	1	-	
	- การเอาคนลงเป็นทาสรับใช้ในบ้าน	พม่า	-	1	
2558	- การบังคับค้าประเวณี	กัมพูชา	-	2	12
	- การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (ประมง)	ไทย	8	-	
	- การเอาคนลงเป็นทาส	พม่า	1	1	

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานี (2558: 10)

นอกจากนี้จังหวัดปัตตานี ยังขับเคลื่อนงานด้านป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อย่างต่อเนื่อง พบการดำเนินคดีทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ระหว่าง พ.ศ. 2556-2558 มีจำนวนคดีการค้ามนุษย์ทั้งสิ้น 15 คดี คือ ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 2 คดี ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 3 คดี และปี พ.ศ. 2558 จำนวน 10 คดี มีผู้เสียหายที่เข้าข่าย การค้ามนุษย์และได้รับความช่วยเหลือแล้วทั้งสิ้น 41 คน เป็นชาวไทยจำนวน 20 คน ชาวต่างชาติ จำนวน 21 คน ซึ่งขณะนี้จำนวนผู้เสียหายทั้ง 41 คน ได้เข้าสู่กระบวนการคุ้มครองและถูกส่งตัวกลับ ประเทศภูมิลำเนาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และยังพบว่ามีวิธีการแสวงหาประโยชน์อีก 2 รูปแบบ คือ การบังคับ ค้าประเวณีเด็ก และแรงงานทาสในเรือประมง (ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัวและป้องกันปราบปราม การค้ามนุษย์, 2558: 19) ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนคดีค้ำมนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
ระหว่าง พ.ศ. 2556 – 2558

ประจำปี	จำนวนคดี	รูปแบบการแสวงหาประโยชน์	ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์		เพศ	
			คนไทย	ต่างชาติ	ชาย	หญิง
2556	2	คดีที่ 1 การค้าประเวณีเด็ก	2	-	-	2
		คดีที่ 2 การค้าประเวณีเด็ก	1	-	-	1
2557	3	คดีที่ 1 การค้าประเวณีเด็ก	1	-	-	1
		คดีที่ 2 การค้าประเวณี	-	5	5	-
		คดีที่ 3 การอื่นใดที่คล้ายเป็นการ ขูดรีดบุคคล	-	3	3	-
2558	10	คดีที่ 1 การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการ	2	-	2	-
		คดีที่ 2 การค้าประเวณีเด็ก	1	-	-	1
		คดีที่ 3 การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการ	-	1	-	1
		คดีที่ 4 การค้าประเวณีเด็ก	-	3	-	3
		คดีที่ 5 การอื่นใดที่คล้ายเป็นการ ขูดรีดบุคคล	-	5	5	-
		คดีที่ 6 การค้าประเวณี	2	-	-	2
		คดีที่ 7 การอื่นใดที่คล้ายเป็นการ ขูดรีดบุคคล	-	3	1	2
		คดีที่ 8 การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการ	4	1	5	-
		คดีที่ 9 การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการ	1	-	1	-
		คดีที่ 10 การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ	6	-	6	-
รวม	15		20	21	28	13

ที่มา: ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (2558: 21)

จากสถานการณ์การค้ามนุษย์ของจังหวัดปัตตานีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่าจังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความเสี่ยงด้านการค้ามนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อป้องกันมิให้สถานการณ์ด้านการค้ามนุษย์ในจังหวัดทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น (หน่วยงานป้องกันแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 8 จังหวัด ภาคใต้ฝั่งตะวันออก พ.ศ. 2550, 2558) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เพื่อ

ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การค้ำมนุษย์ และรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์ในพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษากระบวนการทำงานของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายการค้ำมนุษย์มาสู่การปฏิบัติตามบทบาทภารกิจ เพื่อทราบถึงปัญหาหรือข้อจำกัดของกระบวนการจัดการการค้ำมนุษย์ของแต่ละหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานที่ปฏิบัติงานร่วมกันในพื้นที่ ตลอดจนนำการศึกษาที่ค้นพบมาพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ เสนอแนะแนวทางปฏิบัติงานป้องกัน ปร่าบปราม แก้ไข และฟื้นฟูผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้เพื่อพัฒนากลไกในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนสืบไป

คำถามในการศึกษา

1. สถานการณ์ปัญหาการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร
2. กลไกการช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร
3. ปัญหาของกลไกการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี คือ อะไร
4. แนวทางการพัฒนากลไกในการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงสถานการณ์ปัญหาการค้ำมนุษย์เด็กและหญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษากลไกช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางในการพัฒนากลไกการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
4. เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย มาตรการขับเคลื่อนงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ำมนุษย์

ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากร

- 1.1.1 เด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ำมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
- 1.1.2 เจ้าของสถานประกอบการ เช่น ร้านอาหาร และคาราโอเกะ

1.1.3 พนักงานเจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม แก้ไข
พื้นฟู เด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์

1.2 กลุ่มเป้าหมาย รวม 162 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive
sampling) แบ่งออกเป็น

1.2.1 เด็กและผู้หญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และเข้าสู่กระบวนการ
การคุ้มครองสวัสดิภาพของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 5 คน

1.2.2 เจ้าของสถานประกอบกิจการร้านอาหาร และร้านอาหารโอเค จำนวน
145 คน

1.2.3 พนักงานเจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม แก้ไข
พื้นฟูเด็กและผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ จำนวน 12 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สถานการณ์การค้ามนุษย์ กรณี เด็กและหญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี กลไกการทำงาน
ช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ตามบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลไกการช่วยเหลือ
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและนำเสนอข้อมูลต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการในการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็น
เหยื่อจากการค้ามนุษย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
2. ค้นพบกลไกการช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในพื้นที่
จังหวัดปัตตานี
3. เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ตกเป็น
เหยื่อของการค้ามนุษย์ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน
4. พัฒนากลไกการช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ผู้ปฏิบัติ
มีความรู้แนวทางปฏิบัติตามภารกิจของตนเองและแนวทางปฏิบัติภารกิจของหน่วยอื่นอย่างชัดเจนลด
ความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน สามารถขับเคลื่อนงานช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัด
ปัตตานี ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ใช้ข้อมูลสถานการณ์การค้า
มนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีกำหนดนโยบาย มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ได้อย่าง
สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

การค้ำนุขย์ ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การจัดหา นำพา การซื้อขาย ส่งต่อ หรือ การรับไว้กักขังหน่วงเหนี่ยวบุคคล โดยใช้กลอุบายล่อลวง บังคับ รวมทั้งข่มขู่จะใช้กำลังหรืออำนาจ โดยมีขอบโดยมีเจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบแก่เด็กและผู้หญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เช่น การบังคับค้าประเวณี การใช้แรงงานเด็ก

ผู้เสียหายจากการค้ำนุขย์ ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เด็กและหญิง ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติที่สหวินาซีพลองความเห็นว่าเป็นผู้เสียหายจากการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตาม องค์ประกอบการค้ำนุขย์คือ ถูกชักจูง จัดหา นำพา โดยฉ้อฉล หลอกลวงให้มาทำงานโดยสภาพการจ้างงาน มีการบังคับ ข่มขู่ ทำร้ายร่างกาย ถูกทำให้เป็นหนี้ผูกพัน และกักขังหน่วงเหนี่ยวจนขาดอิสรภาพในการดำเนินชีวิตตามปกติ เช่น การบังคับค้าประเวณีเด็ก แรงงานทาส เป็นต้น

กลไกการช่วยเหลือ ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง หน่วยงาน และการดำเนินงานตาม บทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานตามนโยบาย และมาตรการด้านการป้องกัน ปราบปราม แก้ไข พันฟู เด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ำนุขย์ในจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย ศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และปราบปรามการค้ำนุขย์ (ศปค.) บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด สำนักงานจัดหางานสำนักงาน สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานวัฒนธรรม อำเภอ สถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจน้ำ ด่าน ตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ำนุขย์ สำนักงานยุติธรรมโรงพยาบาล

เด็ก ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ตกเป็นเหยื่อจากการค้ำ นุขย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การได้รับความช่วยเหลือให้รอดพ้นจากการถูกแสวงหาประโยชน์ การเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพ เช่น ปัจจัย พื้นฐานในการดำเนินชีวิต(ปัจจัย 4) สถานที่พักอาศัยที่ปลอดภัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การได้รับความช่วยเหลือตามกฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนการได้รับการพัฒนา เช่น การศึกษา เรียนรู้ทักษะชีวิตและฝึกอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเด็ก ก่อนส่งกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม

หญิง ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้หญิงที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ตกเป็นเหยื่อจาก การค้ำนุขย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยปราศจาก การเลือกปฏิบัติเรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ได้รับความช่วยเหลือบนพื้นฐานความเท่าเทียมและยุติธรรม เช่น การได้รับความช่วยเหลือให้รอดพ้นจากการถูกแสวงหาประโยชน์ การเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (ปัจจัย 4) สถานที่พักอาศัยที่ปลอดภัย การได้รับความช่วยเหลือตามกฎหมาย ตลอดจนการได้รับการพัฒนา เช่น การศึกษา เรียนรู้ทักษะชีวิต และฝึกอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนส่งกลับคืนสู่สังคม เช่น สิทธิที่จะเรียกเงินชดเชยจากนายจ้างและเรียกค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

การคุ้มครองเด็ก ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ำนุขย์ตามกฎหมาย 3 ฉบับ คือ 1. พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 คือ การเข้ารับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานที่ปลอดภัยและ

เหมาะสม 2. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์พ.ศ.2551 คือ ไม่ถูกดำเนินคดีและได้รับการคุ้มครองในฐานะพยานในคดี และ3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิอาญา) คือมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมการถามปากคำเด็ก ปกป้องเด็กจากคำถามที่กระทบกระเทือนจิตใจและคำถามที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสำนวนคดี

การคุ้มครองหญิง ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือทางด้านร่างกายจิตใจ และสังคมแก่สตรีที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ในสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้ (บ้านศรีสุราษฎร์) มีการจัดบริการด้านปัจจัย 4 อาหาร ที่พักอาศัยที่ปลอดภัย บริการทางการแพทย์ การให้คำปรึกษาเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจ มีส่งเสริมการศึกษา ฝึกอบรมอาชีพและเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนำกลับไปใช้ในการดำเนินชีวิตโดยพึ่งตนเอง ตลอดจนการเตรียมความพร้อมสตรีก่อนกลับคืนสู่สังคม

ประชากร ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้ประกอบการร้านอาหารร้านคาราโอเกะ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ศปคม.) เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด เจ้าหน้าที่จัดหางานเจ้าหน้าที่สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เจ้าหน้าที่วัฒนธรรม เจ้าหน้าที่ปกครอง พนักงานตำรวจ ตำรวจน้ำ ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ เจ้าหน้าที่งานยุติธรรมเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาล

สถานประกอบกิจการ ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง สถานที่ที่มีการจ้างเด็กและสตรีเข้าทำงานหรือให้บริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ซึ่งสถานที่ดังกล่าวมีความเสี่ยงต่อการนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เช่น การบังคับค้าประเวณี และการใช้แรงงานเด็ก

สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การนำนโยบายการค้ามนุษย์ มาปรับใช้ในการขับเคลื่อนงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี การดำเนินงานของกลไกการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในระดับจังหวัด ตลอดจนการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามการค้ามนุษย์และการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์